

Η προφητική Κυριακή των Βαΐων και το μυστήριο του Σταυρού

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

[Αρχιμανδρίτης Πέτρος, Καθηγούμενος Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Αγγλίας](#)

«Ο Κύριος εγγύς. Μηδέν μεριμνάτε»[\[1\]](#). Με το σημερινό αποστολικό ανάγνωσμα η άμωμη Εκκλησία προαναγγέλλει ότι έφθασε ο καιρός του σωτηρίου του Θεού ημών· έφθασε ο καιρός να βιώσουν και πάλι οι πιστοί το ακατάληπτο μυστήριο της θειας Οικονομίας.

Κατά τις άγιες αυτές ημέρες παύουμε να θέτουμε πλέον αιτήματα στον Θεό. Προσφέρουμε μόνον προσευχή ευγνωμοσύνης, που πάνω στη ζέση της μετατρέπεται σε προσευχή φλογερής μετανοίας. Τι άλλωστε επιπλέον θα μπορούσε να ζητήσει ο άνθρωπος αντικρίζοντας Θεόν Εσταυρωμένον; «Ευλαβείσθω πάσα η γη και σιγησάτω πάσα σαρξ βροτεία». Οι ημέρες αυτές είναι ο καιρός να προσπέσουμε στα γόνατα και με ευλάβεια να προσκυνήσουμε το μυστήριο της αγάπης και του Πάθους του Χριστού, που ξεκινάει σήμερα με την είσοδό Του στα Ιεροσόλυμα. Είναι ο καιρός να κλείσουμε τις θύρες των αισθήσεων, ώστε να συνάξουμε τον νου μέσα στην καρδιά μας και να προσεγγίσουμε «μετά αιδούς και

ευλαβείας»[\[2\]](#) τα αιώνια αυτά γεγονότα.

Εάν ο κόσμος μας πνίγει με τις ποικίλες μέριμνες του, τότε όλη η Μεγάλη Τεσσαρακοστή, και ακόμη περισσότερο η Μεγάλη Εβδομάδα, μας χαρίζεται από τον Θεό ως άγκυρα ελπίδος, μια άγκυρα στον ουρανό, αφού μας παρέχει τη δυνατότητα και το προνόμιο να μεταθέσουμε τον νου από τα φθαρτά στα άφθαρτα, από τα επίγεια στα ουράνια, και να αδολεσχήσουμε στο μυστήριο της οδού του Χριστού. Η Αγία Εκκλησία με τις ακολουθίες, την υμνογραφία και τα αναγνώσματα, μας φανερώνει το μυστήριο αυτό με εξάισιο τρόπο και μας ενισχύει να ανιχνεύσουμε, ο καθένας κατά δύναμιν, το μυστήριο της οδού του Άσπλου Χριστού.

Η οδός που φανέρωσε ο Χριστός είναι η άκρα κένωση, όπως προανήγγειλε ο Προφήτης: «Εν τη ταπεινώσει Αυτού η κρίσις Αυτού ήρθη»[\[3\]](#). Ο Χριστός αποκάλυψε κάτι πρωτοφανές και αδιανόητο για τον άνθρωπο· να νικά το κακό «εν τω αγαθώ»[\[4\]](#), βάζοντας τον εαυτό του κάτω από όλους. Η σκαιότητα του διαβόλου συνήργησε με την κακία των ανθρώπων, που συνέλαβαν και κράτησαν δέσμιο τον Κύριο του παντός. Ωστόσο, Αυτός ήταν ήδη «αιχμαλωτισμένος» από κάτι ισχυρότερο των σιδηρών δεσμών· τη «μείζονα» αγάπη Του. Εάν στην *Παλαιά Διαθήκη* η αγάπη ήταν «κραταιά ως ο θάνατος»[\[5\]](#), τότε με τον Χριστό εγκαινιάστηκε η «παναλκής δυναστεία» της «εις τέλος» αγάπης Του, που είναι κραταιότερη του θανάτου.

Η προτροπή «μηδέν μεριμνάτε» διαφαίνεται εναργώς στην παράδοση που

ακολουθεί η Εκκλησία αυτές τις μέρες. Για παράδειγμα, από το Σάββατο του Λαζάρου ως και την Κυριακή του Θωμά δεν τελούνται μνημόσυνα. Επίσης στην ακολουθία του Όρθρου δεν διαβάζουμε από το Μηναίον τους κανόνες των Αγίων. Όλη η Εκκλησία είναι προσηλωμένη μόνο στο Πρόσωπο του Χριστού και στο έργο της Οικονομίας, στον Σταυρό και την Ανάσταση.

Το αποστολικό ανάγνωσμα, βεβαίως, δεν σταματάει στην ανάγκη να αποθέσουμε κάθε βιοτική μέριμνα. Τις θλίψεις μας και το περιεχόμενο της καρδιάς μας πρέπει «μετ' ευχαριστίας» να τα αναφέρουμε στον Θεό[6]. Τώρα είναι ο καιρός να εργαστούμε τη χριστιανική τελειότητα και να προσφέρουμε στον Θεό όλα εκείνα που Του αξίζουν: «Όσα εστίν αληθή, όσα σεμνά, όσα δίκαια, όσα αγνά, όσα προσφιλή, όσα εύφημα, ει τις αρετή και ει τις έπαινος»[7].

Η εορτή της Κυριακής των Βαΐων έχει μυστικό και συμβολικό χαρακτήρα. Προτυπώνει την Ημέρα τη μεγάλη και επιφανή, όταν ο Κύριος θα έλθει πάλι «μετά δόξης». Υπό αυτήν την προοπτική ερμηνεύονται κάποια χαρακτηριστικά της εορτής, που ειδάλλως θα παρέμεναν κεκρυμμένα μυστήρια, όπως το γεγονός ότι ο Χριστός δέχεται να Τον δοξάσουν τα πλήθη ως Βασιλέα, ενώ γνώριζε ότι σε λίγες μέρες θα ακολουθούσε η ατίμωση και ο Σταυρός. Επομένως, το νόημα της θριαμβευτικής υποδοχής του Κυρίου στα Ιεροσόλυμα, θα αναφανεί στην ολότητά του, όταν εκπληρωθεί το γεγονός που προφητεύει.

Παρατηρούμε ότι στην *Παλαιά Διαθήκη* ο λόγος του Θεού προφητεύει μέχρι λεπτομερείας τα γεγονότα της ζωής και τα έργα του Χριστού κατά την επί γης επιδημία Του. Ο λόγος του Θεού, δηλαδή, προηγείται των έργων. Επίσης όμως, στην *Καινή Διαθήκη* πολλά γεγονότα της ζωής του Κυρίου προφητεύουν αφενός «την Βασιλείαν Αυτού εληλυθυίαν εν δυνάμει»[8], δηλαδή την Εκκλησία, και αφετέρου τη Δευτέρα Παρουσία του Χριστού.

Οι ημέρες των παθών του Κυρίου Ιησού πρέπει να ήταν οι ζοφερότερες που έχει ζήσει η ανθρωπότητα. Ο ίδιος ο Κύριος όταν Τον συνέλαβαν είπε: «Αύτη εστίν υμών η ώρα και η εξουσία του σκότους»[9]. αυτή ήταν η ώρα της θεομαχίας. Εντούτοις, για εμάς αυτή είναι η ώρα της μεγαλύτερης αποκαλύψεως της θειας αγάπης, η ώρα που στην καρδιά αντηχεί: «Ούτω γαρ ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε τον Υιόν Αυτού τον Μονογενή έδωκεν, ίνα πας ο πιστεύων εις Αυτόν μη απόληται, αλλ' έχη ζωήν αιώνιον»[10]. Με παράδοξο τρόπο, επομένως, ενώ οι μέρες του κοσμοσωτηρίου Πάθους είναι οι ζοφερότερες στην ιστορία του ανθρώπινου γένους, ταυτόχρονα είναι και «φώτα σωστικά» που διατρανώνουν την τελειότητα της αγάπης του Θεού προς τον άνθρωπο.

Η αγάπη που φανέρωσε ο Χριστός είναι η αγάπη που σταυρώνει τον εαυτό της για

τον άνθρωπο, που με την αμαρτία είχε γίνει εχθρός του Θεού. Αν θέσουμε το ερώτημα: «Ποιος σταύρωσε τελικά τον Κύριο;», η απάντηση δεν είναι τόσο προφανής. Βεβαίως, Τον σταύρωσαν και Τον ανασταυρώνουν οι αμαρτίες μας, αλλά κάποιος θα ισχυριζόταν ότι, συμβάλλουμε μεν, αλλά δεν είμαστε εκείνοι που Τον σταύρωσαν. Ο Πιλάτος είχε καίρια θέση στην κλιμάκωση των Παθών του Κυρίου, ωστόσο, από το Ευαγγέλιο διαπιστώνουμε ότι ο ίδιος δεν ήθελε να σταυρωθεί ο Χριστός και αποποιήθηκε την ευθύνη της καταδίκης Του· «λαβών ύδωρ απενίψατο τας χείρας απέναντι του όχλου λέγων· αθώος ειμι από του αίματος του δικαίου τούτου»[\[11\]](#). Οι αρχιερείς, οι γραμματείς και οι φαρισαίοι υποκίνησαν τη σταύρωση και συντέλεσαν σε αυτήν. Πλην όμως, οι ίδιοι δεν μπορούσαν να σταυρώσουν τον Χριστό, διότι ο νόμος τους απαγόρευε τη θανατική καταδίκη[\[12\]](#). Ο Ιούδας Τον πρόδωσε, αλλά μεταμελήθηκε και έφερε οικτρό τέλος στη ζωή του. Οι στρατιώτες Τον κρέμασαν στον Σταυρό και Τον βλασφημούσαν. Ωστόσο δεν γνώριζαν τι έκαναν. Γι' αυτό και ο ίδιος ο Κύριος προσευχόταν στο Πατέρα: «Πάτερ, άφες αυτοίς, ου γαρ οίδασι τι ποιούσιν»[\[13\]](#). Ο διάβολος ήθελε μεν, αλλά δεν είχε την εξουσία να σκοτώσει τον άμωμο Κύριο, αν δεν του επιτρεπόταν από τον Θεό. Κατέχει δύναμη, αλλά όχι εξουσία, όπως βλέπουμε στην περίπτωση του Ιώβ, όπου ο Θεός είπε στο πνεύμα της πονηρίας που ήθελε να καταστρέψει τον πιστό δούλο Του: «Ίδού, πάντα όσα εστίν αυτώ, δίδωμι εν τη χειρί σου, αλλ' αυτού μη άψη»[\[14\]](#).

Επομένως, βλέπουμε ότι στην περίπτωση του Κυρίου κάποιοι δεν γνώριζαν, κάποιοι δεν ήθελαν, σε κάποιους δεν επιτρεπόταν να Τον θανατώσουν. Ποιος, λοιπόν, φόνευσε τον Χριστό; Οι φονείς ήταν πράγματι η κακία και η αμαρτία των ανθρώπων, η μοχθηρία και η πονηρία του διαβόλου, αλλά όχι μόνον. Είναι η ίδια η αγάπη του Θεού που δέχθηκε να σταυρωθεί. Η Πρόνοια του Θεού επέτρεψε να έλθουν οι περιστάσεις έτσι, ώστε ο Χριστός να πορευθεί στη θυσία Του μέχρι τέλους. Και είναι αυτό ένα πολύ λεπτό σημείο της πίστεώς μας. Ο Θεός Πατέρας παραδίδει τον Υιό Του στη σταύρωση· ο Υιός εκουσίως δέχεται να σταυρωθεί· με τον Σταυρό και την Ανάσταση το Πνεύμα το Άγιο επιδημεί στον κόσμο και θριαμβεύει. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι, ο Πατέρας είναι η σταυρούσα αγάπη· ο Κύριος Ιησούς είναι η σταυρωμένη αγάπη· το Άγιο Πνεύμα είναι η θριαμβεύουσα αγάπη. Επομένως, η σταύρωση του Χριστού οφείλεται στην άπειρη αγάπη του Θεού, την οποία ενέσπειρε μέσα στην κακία του πεπτωκότος κόσμου και μέσα στον θάνατο.

Ο Κύριος πήρε πάνω Του τον θάνατο του ανθρώπου με τους λόγους: «Υπέρ αυτών εγώ αγιάζω εμαυτόν, ίνα και αυτοί ώσιν ηγιασμένοι εν αληθεία»[\[15\]](#).

Με την αμαρτία και την πτώση ο άνθρωπος χωρίσθηκε από τον Θεό, έφραξε τον δρόμο προς τη θεια αγάπη, θέτοντας έτσι ένα φραγμό, τον οποίο ήταν αδύνατον

να θραύσει από μόνος του. Σύμφωνα με τους Πατέρες, τον φραγμό αυτόν τον κατήργησε ο ίδιος ο Θεός τη δικαιοκρισία Του». Η δικαιοσύνη του Θεού πάντοτε προηγείται της παντοδυναμίας Του.

Όπως παρατηρεί ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, ο προαιώνιος και απερίληπτος και παντοκράτωρ Λόγος του Θεού μπορούσε, βεβαίως, να σώσει τον άνθρωπο με ένα νεύμα Του, χωρίς την ενανθρώπησή Του. Ωστόσο, αυτός ήταν ο αρμοδιότερος τρόπος για τη φύση και την ασθένειά μας, όπως επίσης ο καταλληλότερος για τον σώζοντα Θεό, διότι έχει το δίκαιο με το μέρος του.

Πράγματι, ο άνθρωπος εγκαταλείφθηκε δικαίως από τον Θεό, αφού πρώτος αυτός Τον εγκατέλειψε και εκουσίως έτρεξε προς τον αρχέκακο διάβολο και έδειξε εμπιστοσύνη σε αυτόν που συμβουλεύει δολίως όσα αντιτίθενται στον Θεό. Επομένως, ο άνθρωπος δικαίως παραδόθηκε στον εχθρό. Εξαιτίας του φόβου του πονηρού και με δίκαιη παραχώρηση του αγαθού, εισήλθε στον κόσμο ο θάνατος. Και ο θάνατος από την υπερβολική κακία του αρχέκακου έγινε διπλάσιος, διότι με την ενέργεια του εχθρού δεν λαμβάνει χώρα μόνο ο φυσικός θάνατος, αλλά ακολουθεί ο αιώνιος.

Εφόσον λοιπόν δικαίως ο άνθρωπος παραδόθηκε στη δουλεία του εχθρού και στη θνητότητα, έπρεπε και η επάνοδος του ανθρώπου στην ελευθερία και τη ζωή να πραγματοποιηθεί δικαίως.

Ο Θεός ήθελε να καταβληθεί ο διάβολος πρώτα με τη θεια δικαιοσύνη, την οποία αυτός συνεχώς μάχεται, και ύστερα με τη δύναμη της Αναστάσεώς Του και της μέλλουσας κρίσεως.

Παρέλειψε λοιπόν ο Θεός εκείνο που μπορούσε εξ αρχής να πράξει, για να ενεργήσει πρώτα αυτό που έπρεπε να επιτελεσθεί[16].

Πως όμως έγινε αυτό στην πράξη; Το Δεύτερο Πρόσωπο της Αγίας Τριάδας ήλθε στη γη. Έγινε άνθρωπος και ένωσε τα διεστώτα. Ο Χριστός προσέλαβε την ανθρώπινη φύση με αναμάρτητο τρόπο. Η σύλληψή Του ήταν εκ Πνεύματος Αγίου· δεν είχε ως προπομπό την ηδονή. Ως εκ τούτου, ο θάνατός Του ήταν αναίτιος, διότι ο θάνατος είναι το απότοκο της αμαρτίας, που όλοι κληρονομούμε όταν ερχόμαστε σε αυτόν τον κόσμο. Επίσης, ο θάνατός Του ήταν άδικος, διότι όλη η ζωή Του πάνω στη γη ήταν αναμάρτητη. Σύμφωνα με το προφητικό λόγιο, το «παιδίον Χριστός» πριν καν γνωρίσει το κακό, είχε επιλέξει με ακάθεκτο καθορισμό το αγαθό[17].

Ο Κύριος εκπλήρωσε «πάσαν δικαιοσύνην», τήρησε κάθε εντολή, και επομένως ο

εχθρός δεν είχε λαβή επάνω Του. Όπως ο ίδιος ο Χριστός είπε: «Έρχεται γαρ ο του κόσμου άρχων, και εν εμοί ουκ έχει ουδέν»[\[18\]](#). Γι' αυτόν τον λόγο με τον θάνατό Του ο Κύριος κατήργησε το κράτος του θανάτου και τη δυναστεία του στο γένος των ανθρώπων. Η αγία και άσπιλη Σάρκα Του «αγγίστρευσε με θεόσοφο δέλεαρ τον αρχέκακο όφι»[\[19\]](#). Ο εχθρός πήρε τη μορφή του όφεως για να απατήσει τον άνθρωπο, και τώρα ο Λόγος του Θεού με την ανθρώπινη φύση εξαπάτησε τον απατεώνα διάβολο[\[20\]](#). Έδωσε ως λύτρο το Τίμιο Αίμα Του. Στον Σταυρό διέρρηξε το χειρόγραφο των πταισμάτων του ανθρώπου και τον λύτρωσε από την τυραννία του διαβόλου[\[21\]](#). Κατέστησε αθώους, όσους συνθάπτονται μαζί Του με το άγιο Βάπτισμα.

Ο Θεός είναι τέλειος και εκείνο που χαρακτηρίζει την αγάπη Του είναι η τελειότητα, η οποία φανερώθηκε πάνω στον Σταυρό. Γι' αυτό ο Σταυρός γίνεται το σημείο, πάνω στο οποίο ενώνονται με τέλειο τρόπο η αγάπη του Θεού και η αγάπη του ανθρώπου. Σύμφωνα με τον άγιο Σωφρόνιο, ο Σταυρός είναι ο τόπος και ο χρόνος, όπου η κτιστή ύπαρξή μας ενώνεται με την άκτιστη θεϊκή ύπαρξη. Με τη σταύρωση του Κυρίου επαληθεύεται το ψαλμικό λόγιο: «Έλεος και αλήθεια συνήντησαν, δικαιοσύνη και ειρήνη κατεφίλησαν· αλήθεια εκ της γης ανέτειλε και δικαιοσύνη εκ του ουρανού διέκυψεν»[\[22\]](#).

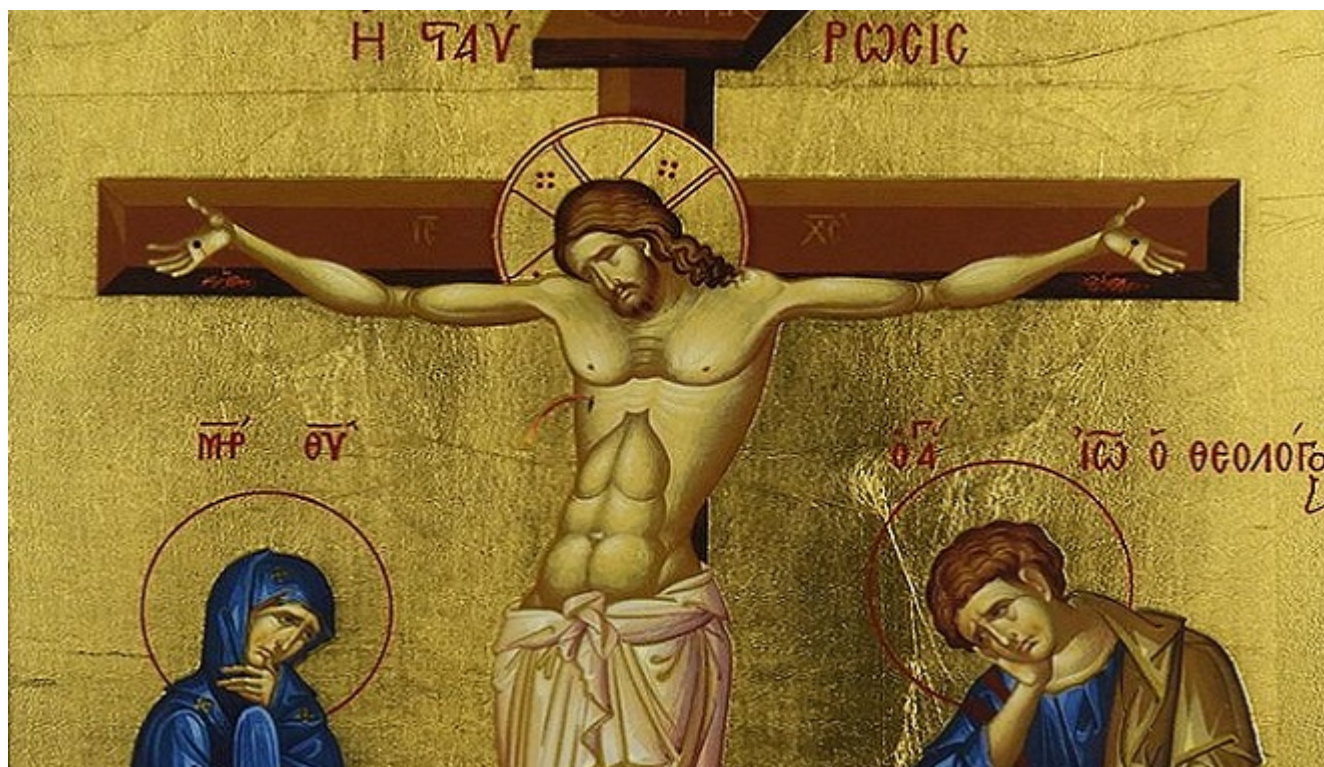
Η μόνη στιγμή στην ιστορία της ανθρωπότητας που ανέτειλε αλήθεια σε αυτήν τη γη, η οποία κείται στο πονηρό[\[23\]](#), στο ψεύδος και στη φθορά, ήταν όταν ο Χριστός υψώθηκε πάνω στον Σταυρό. Αυτή ήταν η στιγμή κατά την οποία η θεια δικαιοσύνη φανερώθηκε στον κόσμο. Όχι η δικαιοσύνη που κρίνει και τιμωρεί, αλλά η δικαιοσύνη που κρίνει το κακό και ελεεί τον άνθρωπο.

Η άωμη δικαιοσύνη του Θεού που δωρεάν ελεεί τον αμαρτωλό άνθρωπο διέκυψε στη γη και φανερώθηκε η θαυμαστή ειρήνη Του, που φρουρεί την καρδιά και τα νοήματα του ανθρώπου «εν Χριστώ Ιησού»[\[24\]](#). Γι' αυτό και ο προφήτης Ζαχαρίας λέει: «Μη φοβού, θύγατερ Σιών· ιδού ο βασιλεύς σου έρχεται καθήμενος επί πώλων όνου»[\[25\]](#)· δεν έρχεται δηλαδή ως τιμωρός, αλλά ως λυτρωτής. Ο Σταυρός του Κυρίου είναι φοβερό κριτήριο. Δέος μας καταβάλλει, διότι τα δικά μας μέτρα είναι πολύ μικρά και δεν μπορούμε να προσλάβουμε την αγάπη του Θεού, η οποία «έξω βάλλει τον φόβον»[\[26\]](#).

Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς σε μια ομιλία του για το Μεγάλο Σάββατο σχολιάζει: «Ει μη έτι ασεβών όντων ημών, [ο Χριστός] υπέρ ημών εσαρκώθη και το πάθος υπήνεγκεν... ουκ αν της κατασπώσης επάρσεως απεσχόμεθα. Νυν γαρ ως μηδέν προεισενεγκόντες... αεί ταπεινότεροι γινόμεθα, όθεν η σωτηρία»[\[27\]](#). Με άλλα λόγια, εάν ο Χριστός δεν είχε υποστεί απερινόητα παθήματα, ενώ εμείς

βρισκόμασταν σε πτώση και αποστασία, δεν θα μπορούσαμε να νικήσουμε το πάθος της υπερηφάνειας. Βλέποντας όμως τώρα τον Χριστό να πάσχει και να λαιδορείται από εκείνους για τους οποίους πεθαίνει, οδηγούμαστε ολοένα σε μεγαλύτερα βάθη ταπεινώσεως. Και η ταπείνωση είναι το κλειδί, που ακόμη και την ενδεκάτη ώρα, λίγες ημέρες πριν το Πάσχα, μπορεί να ανοίξει την καρδιά μας, για να εισέλθει εκεί θριαμβευτικά ο Κύριος.

Ο Χριστός ήλθε στην οικουμένη να εκπληρώσει το θέλημα του ουρανίου Πατρός για τη σωτηρία του κόσμου: «Ιδού ήκω, του ποιήσαι το θέλημά Σου, ο Θεός μου» [28]. Με τον επίγειο Σταυρό Του ο Κύριος αποκάλυψε στον κόσμο το μέγα μυστήριο της θειας αγάπης.

Στο *Κατά Ιωάννην* Ευαγγέλιο, λίγους στίχους μετά την περιγραφή της θριαμβευτικής εισόδου του Κυρίου στα Ιεροσόλυμα, μόλις δηλαδή ο Χριστός είχε εισέλθει στον τόπο όπου επρόκειτο να θυσιασθεί, είπε: «Αμήν αμήν λέγω υμίν, εάν μη ο κόκκος του σίτου πεσών εις την γην αποθάνη, αυτός μόνος μένει· εάν δε αποθάνη πολύν καρπόν φέρει» [29].

Ο κόκκος ήταν κατεξοχήν ο ίδιος ο Χριστός, η θεια σπορά, και ο παραπάνω λόγος επαληθεύθηκε κατά τη σταύρωσή Του, όταν ο ουράνιος σπόρος άρχισε να καρποφορεί.

Ποιοι ήταν οι πρώτοι καρποί; Κατ' αρχάς, ο εκ δεξιών ληστής, του οποίου η καρδιά μεταποιήθηκε, βλέποντας τον άμωμο Χριστό να πάσχει άδικα προσευχόμενος για

τους σταυρωτές Του. Ο ληστής ήταν άγριος, θηριώδης και πιθανόν να είχε διαπράξει φοβερά εγκλήματα. Ωστόσο, σε μια στιγμή η ψυχή του υπέστη την καλή αλλοίωση· μέμφθηκε τον εαυτό του, λέγοντας, «ημείς μεν δικαίως· άξια γαρ ων επράξαμεν απολαμβάνομεν· ούτος δε ουδέν άτοπον έπραξεν»[30]. Η αυτομεμφία άνοιξε τον νου του, και αμέσως άρχισε να θεολογεί. Ομολόγησε ότι Εκείνος που κρεμόταν δίπλα του σαν κακούργος, ήταν ο Βασιλέας των όλων και αναγγέλοντας προφητικά ότι μέλλει να έλθει και πάλι, προσευχήθηκε: «Μνήσθητί μου, Κύριε, όταν έλθης εν τη Βασιλεία Σου»[31]. Αυτός ο κακούργος, που δεν είχε ακούσει ποτέ τη διδασκαλία του Χριστού, πως γνώριζε ότι μετά τον Σταυρό ο Χριστός θα εισερχόταν στην ουράνια Βασιλεία; Πως γνώριζε ότι θα έλθει και πάλι; Πως γνώριζε ότι είχε την εξουσία να δεχθεί την ψυχή του; Δήλον ότι Θεού το έργον μέσα στην καρδιά του.

Ένας άλλος καρπός ήταν ο ειδωλολάτρης εκατόνταρχος, ο οποίος βλέποντας τον Χριστό να κράζει: «Πάτερ, εις χείράς σου παρατίθεμαι το πνεύμά μου»[32], μεταστράφηκε και ομολόγησε: «Αληθώς ο άνθρωπος ούτος Υιός ήν Θεού»[33]. Επίσης, οι μαθητές που τρομαγμένοι από τα φοβερά γεγονότα εγκατέλειψαν τον Κύριο και διασκορπίσθηκαν, αμέσως συνάχθηκαν και πάλι γύρω από το κενό μνήμα. Ο Ιωσήφ, που ως τότε φοβόταν να ομολογήσει την πίστη του και το ότι ήταν μαθητής του Χριστού, ξαφνικά απέκτησε τέτοια τόλμη, ώστε να παρουσιασθεί μπροστά στον Πιλάτο για να του ζητήσει το νεκρό Σώμα αυτού του Ξένου, του Χριστού.

Βεβαίως, ο μεγαλύτερος καρπός του Σταυρού ήταν η έλευση του Αγίου Πνεύματος, που εκχύθηκε άφθονα στο πρόσωπο της γης και εγκαινιάσθηκε στις καρδιές των πιστών.

Ποιος θα ήταν άραγε ικανός να αριθμήσει τους καρπούς του Σταυρού στους αιώνες που ακολούθησαν;

Το μυστήριο του Σταυρού και των καρπών που φέρει ενεργείται αδιάλειπτα στους μακρούς αιώνες της χριστιανοσύνης, και θα ενεργείται ως το τέλος του κόσμου. Δεν αποκλείεται, μάλιστα, όσο εγγίζουμε τα έσχατα, να ενεργείται το μυστήριο αυτό με περισσότερη δύναμη. Οι διωγμοί θα είναι μεγαλύτεροι, οι πειρασμοί θα βάλλουν από παντού, οι συνθήκες ολοένα θα γίνονται χαλεπότερες, οι εχθροί του Σταυρού θα είναι μοχθηρότεροι. Ωστόσο, και η χάρη που αναβλύζει από τον Σταυρό θα υπεραφθονεί «έτι και έτι».

Δεν είναι τυχαίο ότι στην *Αποκάλυψη* περιγράφεται μια σκηνή που ομοιάζει πολύ με την εορτή της Κυριακής των Βαΐων. Ο ευαγγελιστής Ιωάννης βλέπει τις ψυχές των δικαίων ως αναρίθμητο όχλο από όλες τις φυλές της γης, συναθροισμένο μπροστά

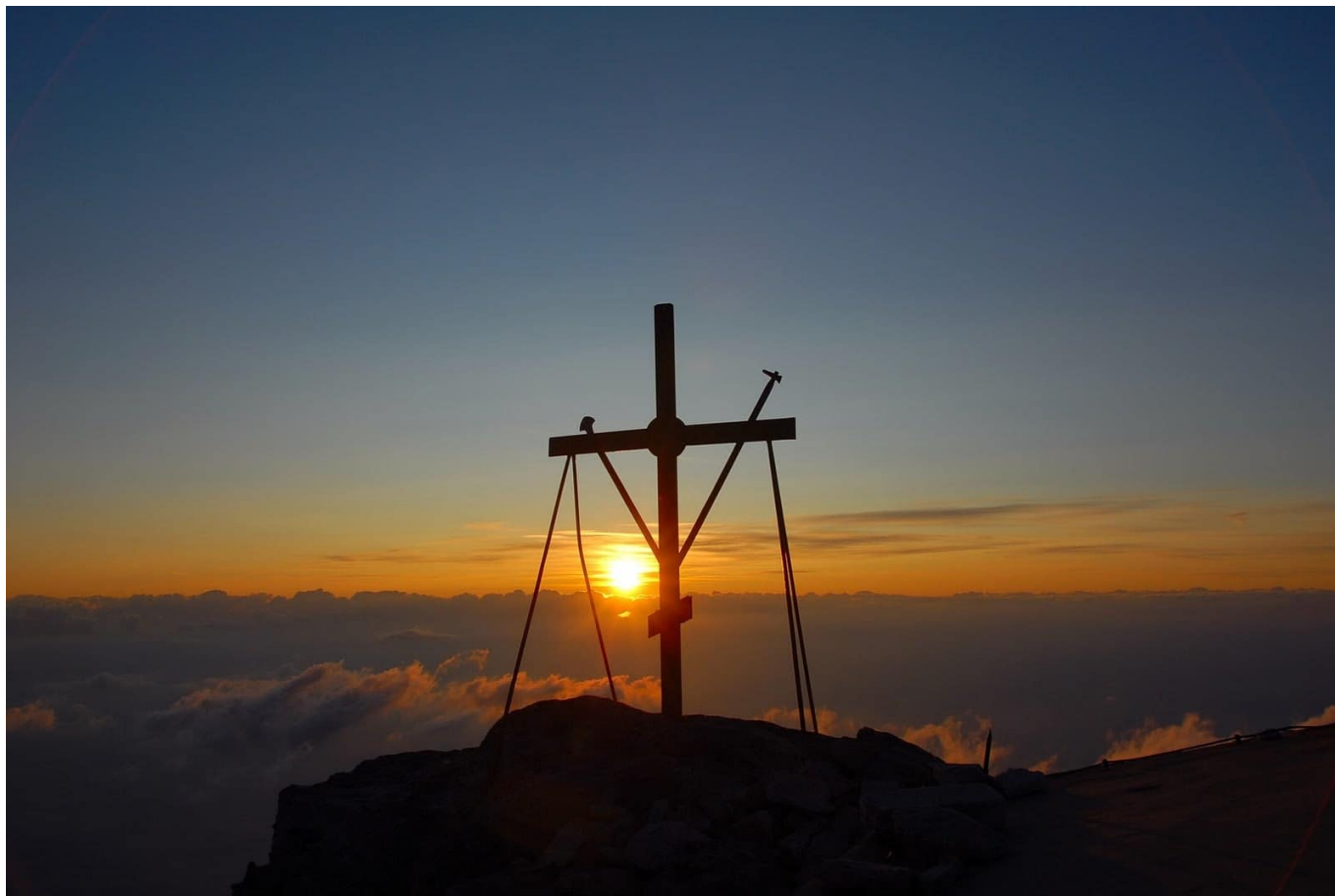
στον θρόνο του Ἀρνίου-Χριστοῦ, ενδεδυμένο λευκά ἱμάτια να βαστάζει στα χέρια κλαδιά φοινίκων και να κράζει: «Ἡ σωτηρία τῶ Θεῶ ἡμῶν τῶ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου και τῶ ἀρνίῳ»[\[34\]](#). Ἐνῶ τὴν ἴδια ὥρα οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς και οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου τούτου, ἐντρομοὶ ἀπὸ τὰ φοβερά σημεῖα και τὶς συμφορές, «λέγουσι τοὶς ὄρεσι και ταὶς πέτραις· πέσατε ἐφ’ ἡμᾶς και κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου και ἀπὸ τῆς οργῆς τοῦ ἀρνίου»[\[35\]](#).

Στὴν ἐρώτηση τοῦ Ἰωάννη, ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ που φοροῦν λευκοὺς χιτῶνες και ἀπὸ που ἦλθαν, δόθηκε ἡ ἀπάντηση: «Οὔτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, και ἐπλυναν τὰς στολάς αὐτῶν και ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου»[\[36\]](#). Ποία εἶναι ἀραγε αὐτὴ ἡ μεγάλη θλίψη; Ἡ θλίψη ἡ μεγάλη συνίσταται στὸν ἀγῶνα τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ μέσα σε αὐτὸν τὸν πεπτωκότα κόσμος. Ὅσοι συνέχονται να τηρήσουν τὴν ἐντολή «ἀσπυλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»[\[37\]](#), ἀναπόφευκτα πάσχουν σε αὐτὴ τὴ ζωὴ. Αὐτοὶ εἶναι «οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ Ἀρνίῳ ὅπου ἀν ὑπάγη. Οὔτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ και τῷ Ἀρνίῳ»[\[38\]](#). Αὐτοὶ βᾶδισαν τὴν οδὸ τοῦ Χριστοῦ και «οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἀχρι θανάτου»[\[39\]](#).

Στὴν *Παλαιὰ Διαθήκη* υποδέχονταν τοὺς βασιλεῖς με κλάδους φοινίκων και βᾶϊα. Με κλάδους και βᾶϊα ἀποδίδουν και οἱ πιστοὶ δόξα και τιμὴ στὸν αἰῶνιο Βασιλέα, τὸν Χριστό. Οἱ ψυχές τῶν δικαίων λεύκαναν τὸν χιτῶνα τοὺς στὸ Αἷμα τοῦ Ἀρνίου, διότι μόνο με τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ θα μπορούσε ἡ ἀνθρωπότητα να λευκάνει πάλι τὸν ἱματισμὸ τῆς ψυχῆς τῆς. Ἀκόμη και ἀν βρίσκονταν ἀνθρωποὶ πρόθυμοὶ να προσφέρουν τὸν εαυτὸ τοὺς ολοκαύτωμα στὸν Θεό, ἡ θυσία τοὺς δεν θα ἦταν καθαρὴ, διότι οἱ ἴδιοι ἔφεραν μέσα τοὺς τὸν μολυσμὸ τῆς ἀμαρτίας. Ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ ὅμως ἦταν τέλεια εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸ Πατέρα, διότι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἦταν ἀναμάρτητος.

Ὁ Ἡσαΐας εἶδε προφητικὰ τὸν Χριστό ὡς μια πληγὴ, στὴν ὁποία δεν ἦταν καν δυνατόν να βάλει κάποιος ἐπίδεσμο: «Ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ολοκληρία, οὔτε τραῦμα οὔτε μῶλωψ οὔτε πληγὴ φλεγμαίνουσα· οὐκ ἐστι μάλαγμα ἐπιθεῖναι οὔτε ἔλαιον οὔτε καταδέσμους»[\[40\]](#). Ὁ Κύριος ἐγίνε γιὰ ἐμᾶς «ἀνήρ ὀδυνῶν» και «πάσχων δούλος». «Ἐκαστον μέλος τῆς ἀγίας Αὐτοῦ σαρκός, ἀτιμίαν δι’ ἡμᾶς υπέμεινε»[\[41\]](#).

Τα τροπάρια της Εκκλησίας κατά τη Μεγάλη Εβδομάδα περιγράφουν τι υπέμεινε το Σώμα του Κυρίου. Ποια ανθρώπινη γλώσσα όμως θα μπορούσε να περιγράψει την καρδιά του Χριστού; Ποιος άνθρωπος νους θα τολμούσε να εισέλθει στα άδυτα, στα Άγια των Αγίων, και να αντικρίσει τι διαδραματίζονταν στην άμωμη καρδιά του Κυρίου την ώρα του Πάθους και του Σταυρού;

Στη Γραφή και στην υμνολογία μας δίδεται η ευκαιρία να προσεγγίσουμε, έστω και λίγο, την κατάσταση του Κυρίου κατά την ώρα του Πάθους. Στα Ευαγγέλια δεν δίδεται αναλυτική περιγραφή. Αναφέρονται όμως τα βασικά γεγονότα κατά τη σταύρωση· ότι ο Κύριος δίψασε, τα λόγια που είπε, πως παρέδωσε το Πνεύμα Του, το σκότος και τα φοβερά σημεία που ακολούθησαν. Εντούτοις, στον εικοστό πρώτο ψαλμό του Δαβίδ, που είναι μεσσιανικός και αναφέρεται στα Πάθη του Χριστού, γίνεται νύξη στην κατάσταση της αγίας ψυχής Του. «Εγώ ειμι σκώληξ και ουκ άνθρωπος... Εγενήθη η καρδιά μου ωσει κηρός τηκόμενος εν μέσω της κοιλίας μου»[\[42\]](#).

Ο Χριστός έφερε τη γνώση του Θεοῦ-Πατέρα αναφαίρετη μέσα Του, ακόμη και στο έσχατο Πάθος, γι' αυτό και ομολογούσε στους μαθητές: «Έρχεται ώρα... ίνα σκορπισθήτε έκαστος εις τα ίδια και εμέ μόνον αφήτε· και ουκ ειμί μόνος, ότι ο Πατήρ μετ' εμού εστι»[\[43\]](#). Γνώριζε ότι εκπλήρωνε το θέλημα του Πατέρα.

Εντούτοις η κένωσή Του ήταν τέλεια. Έφθασε το ύστατο σημείο, όταν κρεμάμενος στον Σταυρό έκραξε: «Θεέ μου Θεέ μου, ινατί με εγκατέλιπες;»[\[44\]](#).

Η εγκατάλειψη αυτή του Χριστού ήταν πραγματική και την υπέμεινε στον δικό μας τόπο. Γι' αυτό και κανένας άλλος σταυρός γηγενούς δεν μπορεί να συγκριθεί με τον δικό Του Σταυρό. Ο άγιος Σωφρόνιος αναφέρει ότι ο ανθρώπινος νους αδυνατεί να συλλάβει τι εννοούσε ο Χριστός όταν είπε, «Τετέλεσται», ούτε μπορεί να προχωρήσει πέρα από αυτό[\[45\]](#)[\[46\]](#). Ωστόσο, από τους βίους των Αγίων γνωρίζουμε ότι, συχνά η θεοεγκατάλειψη έρχεται σε περιόδους άκρας εντάσεως για την τήρηση των εντολών, γι' αυτό και όποιος την υπομένει, τη βιώνει ως πικρό ποτήριον και αληθινή σταύρωση.

Ο Χριστός ήλθε στον κόσμο με σκοπό τη σωτηρία όλου του Αδάμ. Είναι πολύ χαρακτηριστικό ότι τα δυο τελευταία γεγονότα πριν το Πάθος, που, τρόπον τινα, ο Κύριος πήρε μαζί Του όταν πορευόταν στον Γολγοθά, ήταν η ανάσταση του Λαζάρου και η μεταστροφή της πόρνης που άλειψε με μύρο τα πόδια Του, δηλαδή ο σωματικός θάνατος του ανθρώπου, που είναι συνέπεια της αμαρτίας, και ο ψυχικός θάνατος που επιφέρει ο ανήθικος βίος. Με τον Αδάμ παγγενή στην καρδιά Του ο Κύριος ανέβηκε στον Σταυρό· με όλον τον Αδάμ κατέβηκε στον άδη· με όλον τον Αδάμ αναστήθηκε και αναλήφθηκε στους ουρανούς.

Η ανάσταση του Λαζάρου είναι προφητεία, τύπος και σύμβολο της Κοινής Αναστάσεως την έσχατη ημέρα, όπως και η θριαμβευτική είσοδος του Χριστού στα Ιεροσόλυμα είναι τύπος της δεύτερης και ένδοξης επιφάνειας του Κυρίου Ιησού.

Όπως ο Χριστός εισήλθε στην Ιερουσαλήμ πράος, ταπεινός, δίκαιος και σώζων, έτσι εισέρχεται και στη ζωή μας «άνευ παρατηρήσεως»· χωρίς να εκφοβίζει ή να παραβιάζει την ελευθερία μας. Ποιος όμως έχει καθαρή καρδιά, ώστε με την παρρησία ενός αθώου παιδιού να Τον συναντήσει λέγοντας: «Ωσαννά, ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου»; Αν ελέγξουμε τη ζωή μας, διαπιστώνουμε ότι έχουμε προσφέρει στον Κύριο «ποτήριον πικρόν», ποτήριο ανυπακοής, αχαριστίας, αμέλειας, αποστασίας.

Ωστόσο, ακόμη και αν αυτή η διαπίστωση είναι η αλήθεια, δεν πρέπει να απελπισθούμε. Οφείλουμε πάντοτε να θυμόμαστε το παράδειγμα του μεγάλου Πέτρου. Η πτώση του Πέτρου όταν αρνήθηκε τον Διδάσκαλο, ήταν φοβερή, αλλά δεν παραδόθηκε στην απόγνωση. «Εξελθών έξω έκλαυσε πικρώς»[\[46\]](#). Και ποτέ πριν δεν ήταν εγγύτερα στον Κύριο, όσο μετά από αυτά τα πικρά δάκρυα. Προηγουμένως υπήρχε πάντοτε κάτι που τον χώριζε από τον Διδάσκαλο. Όταν για παράδειγμα είπε: «Ει και πάντες σκανδαλισθήσονται, αλλ' ουκ εγώ»[\[47\]](#), αυτό το «εγώ» υψώθηκε ως εμπόδιο ανάμεσα στον Χριστό και σε αυτόν.

Δεν αρκεί να κρατάμε βιά στα χέρια και να ψάλλουμε τους ύμνους της Εκκλησίας. Ο τρόπος για να γίνουμε και εμείς σύγχρονοι των αιωνίων αυτών γεγονότων είναι τα πικρά μας δάκρυα, που θα μας ενώσουν με Εκείνον που ήπια πικρό Ποτήριον για χάρη μας. Αν προσφέρουμε πικρά δάκρυα, τότε όλοι οι πειρασμοί και οι δοκιμασίες μας γίνονται για εμάς ευκαιρίες επιστροφής στο ρεύμα του θείου θελήματος, διότι στην αγαθότητά Του ο Κύριος δέχεται την έμπονη μετάνοιά μας και κάνει ενεργό το μυστήριο του Σταυρού στη ζωή μας. Τα δάκρυα κατ' αυτόν τον τρόπο μετατρέπονται στο ένδυμα, που θα μας επιτρέψει την είσοδο στον Νυμφώνα Χριστού.

Εισερχόμαστε στην Αγία Εβδομάδα με την ταπεινή ικεσία να έλθει ο Νυμφίος Χριστός και να οικοδομήσει το σκηνωμά Του στην καρδιά μας. Και αν υστερούμε στην αγάπη μας προς Αυτόν και ντρεπόμαστε να αναφωνήσουμε τον θριαμβευτικό ύμνο, «ωσαννά, ευλογημένος ο ερχόμενος», μπορούμε τουλάχιστον ταπεινά να ομολογήσουμε: «Ευλογημένος ει, Κύριε, ο ελθών εις τον κόσμον αμαρτωλούς σώσαι, ων πρώτός ειμι εγώ».

[\[1\]](#). **Φιλιπ. 4,5-6.**

[\[2\]](#). **Βλ. Εβρ. 12,28.**

[\[3\]](#). **Βλ. Ησ.53,8.**

[\[4\]](#). **Βλ. Ρωμ. 12,21.**

[\[5\]](#). **Βλ. Άσμα8,6.**

[\[6\]](#). **Βλ. Φιλιπ. 4,6.**

[\[7\]](#). **Φιλιπ. 4,8.**

[\[8\]](#). Βλ. *Μάρκ.* 9,1.

[\[9\]](#). *Λουκ.* 22,53.

[\[10\]](#). *Ιωάν.* 3,16.

[\[11\]](#). *Ματθ.* 27,24.

[\[12\]](#). Πρβλ. *Ιωάν.* 18,31.

[\[13\]](#). *Λουκ.* 23,34.

[\[14\]](#). *Ιώβ* 1,12.

[\[15\]](#). *Ιωάν.* 17,19.

[\[16\]](#). Γρηγορίου Παλαμά, *Ομιλία ΙΣΤ΄: «Περί της κατά σάρκα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού οικονομίας»*, Γρηγορίου του Παλαμά 1-3, *Συγγράμματα*, τόμ. Στ΄, έκδ. Βασ. Ψευτογκά, Θεσσαλονίκη 2015, σσ. 182-183.

[\[17\]](#). Πρβλ. *Ησ.* 7,16.

[\[18\]](#). *Ιωάν.* 14,30.

[\[19\]](#). Γρηγορίου Παλαμά, *Ομιλία ΙΣΤ΄: «Περί της κατά σάρκα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού οικονομίας»*, *ὁ.π.*, σ. 194.

[\[20\]](#). Γρηγορίου Παλαμά, *Ομιλία ΙΣΤ΄: «Περί της κατά σάρκα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού οικονομίας»*, Γρηγορίου του Παλαμά 26, *ὁ.π.* σ. 196.

[\[21\]](#). Γρηγορίου Παλαμά, *Ομιλία ΙΣΤ΄: «Περί της κατά σάρκα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού οικονομίας»*, Γρηγορίου του Παλαμά 30, *ὁ.π.* σ. 198.

[\[22\]](#). *Ψαλμ.* 84,11-12.

[\[23\]](#). Βλ. *Α΄ Ιωάν.* 5,19.

[\[24\]](#). Βλ. *Φιλιπ.* 4, 7.

[25]. Βλ. Ζαχ. 9,9· Ιωάν. 12,15.

[26]. Α' Ιωάν. 4,18.

[27]. Γρηγορίου Παλαμά, *Ομιλία ΙΣΤ΄: «Περί της κατά σάρκα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού οικονομίας»*, Γρηγορίου του Παλαμά 17, ὄ.π., σ. 191.

[28]. Ψαλμ. 39,8-9· Εβρ. 10,7.

[29]. Ιωάν. 12,24.

[30]. Λουκ. 23,41.

[31]. Λουκ. 23,42.

[32]. Λουκ. 23,46.

[33]. Μάρκ. 15,39.

[34]. Βλ. Αποκ. 7,9-10.

[35]. Αποκ. 6,16.

[36]. Αποκ. 7,14.

[37]. Βλ. Α' Τιμ. 6,14.

[38]. Αποκ. 14,4.

[39]. Αποκ. 12,11.

[40]. Ησ. 1,6.

[41]. Όρθρος Μεγάλης Παρασκευής, Αίνοι, στιχηρά ιδιόμελα.

[42]. Ψαλμ. 21, 7· 21,15.

[43]. Ιωάν. 16,32.

[44]. Ματθ. 27,46.

[45]. Βλ. *Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστι*, σσ. 170-171, 330-331, 351.

[46]. *Ματθ.* 26,75.

[47]. *Μάρκ.* 14,29.

<https://bit.ly/37UQP00>